

POSTANOWIENIE

Dnia 14 kwietnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym

Przewodniczący: SSO Małgorzata Grzesik

Sędziowie: SO Wiesława Buczek-Markowska

SO Tomasz Sobieraj (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2016 roku w Szczecinie na posiedzeniu niejawnym

sprawy egzekucyjnej prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Goleniowie N. K.

z wniosku wierzycieli S. W., (...) Wytwórni (...) w G., (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G., Banku (...) spółki akcyjnej w W., (...) spółki akcyjnej w S., K. M. (1), P. I., (...) spółki akcyjnej w P., B. M., K. M. (2), (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P., I. J., (...) Banku spółki akcyjnej w W., M. K., A. J., A. C.

z udziałem dłużnika (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. dotyczącej egzekucji z nieruchomości

w przedmiocie rozpoznania zarzutów wierzyciela A. C. przeciwko planowi podziału sumy uzyskanej z egzekucji

na skutek zażalenia wierzyciela A. C. na postanowienie Sądu Rejonowego w Goleniowie z dnia 27 października 2015 roku, sygn. akt I Co 1149/04

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zmienić plan podziału sumy uzyskanej z egzekucji ustalonej postanowieniem Sądu Rejonowego w Goleniowie z dnia 17 czerwca 2015 roku w zakresie punktu VI podpunktu 22 tylko o tyle, że wyeliminować rozstrzygnięcie o przekazaniu kwoty w wysokości (...) [czterech tysięcy czterystu czterdziestu dziewięciu] złotych na rachunek bankowy Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym przy Sądzie Rejonowym Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie T. S. zgodnie z zajęciem wierzytelności.

SSO Wiesława Buczek-Markowska SSO Małgorzata Grzesik SSO Tomasz Sobieraj

Sygn. akt II Cz 390/16

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 października 2015 roku Sąd Rejonowy w Goleniowie po rozpoznaniu zarzutów A. C. zatwierdził punkt V1.22 postanowienia z dnia 17 czerwca 2015 roku w przedmiocie planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji nieruchomości.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Rejonowy wskazał, iż Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Goleniowie prowadził na wniosek wierzycieli egzekucję przeciwko dłużnikowi (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G.. Egzekucja została skierowana między innymi do nieruchomości dłużnika stanowiącej działki gruntu o numerze ewidencyjnym (...), położonej w miejscowości I., gmina G., dla której Sąd Rejonowy w Goleniowie prowadzi księgę wieczystą o numerze KW (...).

W wyniku przeprowadzonego postępowania egzekucyjnego, wyżej nieruchomości została sprzedana, a w dniu 17 czerwca 2015 roku Sąd Rejonowy sporządził plan podziału sumy uzyskanej z egzekucji. Sąd Rejonowy między innymi ustalił, że w podziale winny uczestniczyć dwie wierzytelności A. C., o czym orzekł w pkt V pkt 20 i 21, tj.:

- wierzytelność wynikająca z tytułu wykonawczego w postaci aktu notarialnego rep. 2497/2009 roku z dnia 19 czerwca 2009 roku zaopatrzonego przez sąd w klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 21 lipca 2009 roku, sygn. I Co 910/09, egzekwowana przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Goleniowie N. K. w sprawie o sygn. akt KM 1478/14, obejmująca należność główną w kwocie 96.600 zł oraz koszty sądowe w wysokości 50 zł;

- wierzytelność wynikającą z tytułu wykonawczego w postaci aktu notarialnego z dnia 19 czerwca 2009 roku, rep. A 2494/2009 zaopatrzonego przez sąd w klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 21 lipca 2009 roku, obejmująca należność główną w kwocie 540.000 zł.

Sąd w pkt VI pkt 22 i 23 postanowienia ustalił nadto, iż ww. wierzytelności A. C. podlegają wypłaceniu, przy czym z tego:

- kwotę 5.486,62 zł, w tym kwota 236,62 zł tytułem poniesionych wydatków oraz kwota w wysokości 801 zł, należy przekazać do Urzędu Skarbowego w G. tytułem podatku dochodowego od osób fizycznych (KM 1478/14), a kwotę w wysokości 4.449 zł należy przekazać na rachunek bankowy Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie T. S. zgodnie z zajęciem wierzytelności (pkt 22);

- kwotę 5.250 zł, w tym kwotę 801 zł należy przekazać do Urzędu Skarbowego w G. tytułem podatku dochodowego od osób fizycznych (pkt 23).

Sąd Rejonowy przyjął, iż ww. wierzytelności ulegają zaspokojeniu w kategorii trzeciej, jako wierzytelności za pracę za okres 3 miesięcy do wysokości najniższego wynagrodzenia za pracę, określonego w odrębnych przepisach.

Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z art. 1036 k.p.c. w planie podziału oprócz wierzycieli egzekwujących uczestniczą pracownicy co do stwierdzonych dokumentem należności za pracę, jeżeli zgłosili swe roszczenie przed sporządzeniem planu podziału.

Sąd Rejonowy wskazał, że dnia 17 lutego 2015 roku do kancelarii komornika zgłosiła się wierzycielka A. C., która przedłożyła niebudzący wątpliwości dokument stwierdzający roszczenie z tytułu należności za pracę, tj. tytuł wykonawczy w postaci aktu notarialnego z dnia 19 czerwca 2009 roku rep. A 2494/2009 zaopatrzonego przez sąd w klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 21 lipca 2009 roku, dlatego jej wierzytelność została uwzględniona w planie podziału, do niezaskarżonej co do wysokości kwoty.

Sąd Rejonowy wskazał, że postanowił jednak, iż wyżej wymienioną kwotę z pkt VI pkt 22 w wysokości 4.449 zł należy przekazać na rachunek bankowy komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie T. S. zgodnie z zajęciem wierzytelności, z czym nie zgodziła się wierzycielka A. C. składając w ustawowym terminie zarzuty do planu podziału w ww. zakresie, tj. co do pkt VI pkt 22.

Wierzycielka wniosła o zmianę postanowienia w zaskarżonym zakresie poprzez ustalenie, że przypadająca z podziału kwota 4.449 zł podlega wypłaceniu na rachunek A. C.. W uzasadnieniu skarżąca zarzuciła Sądowi naruszenie art. 87 kodeksu pracy.

Postanowieniem z dnia 27 października 2015 roku Sąd Rejonowy w Goleniowie, po wysłuchaniu osób zainteresowanych na posiedzeniu jawnym, zatwierdził punkt V.1.22 planu podziału uznając zarzuty wierzycielki A. C. za bezzasadne.

Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z treścią art. 1028 § 2 k.p.c. na skutek wniesienia zarzutów, sąd po wysłuchaniu osób zainteresowanych zatwierdzi albo odpowiednio zmieni plan. Sąd Rejonowy wskazał, że w tym zakresie miał na uwadze, że jak wynika z akt o sygn. KM 1478/14 przedmiotowa wierzytelność A. C., pomimo, iż podlegająca zaspokojeniu w

planie podziału jako wynagrodzenie za pracę, to jednak jako wierzytelność przysługująca A. C., została zajęta jako należność dłużnika A. C. tytułem prowadzonego na jej rzecz jako wierzyciela postępowania egzekucyjnego w sprawie o sygn. akt KM 1478/14 i jako uczestnicząca w planie podziału.

Powyższe zajęcie wierzytelności należnej dłużnikowi A. C. dokonane zostało przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie T. S. w sprawie KM 4901/12 pismem z dnia 7 sierpnia 2014 roku, które wpłynęło do Kancelarii komornika N. K. w dniu 13.08.2014 roku na rzecz wierzyciela (...) Bank S.A.

Sąd Rejonowy wskazał, że przedmiotowe zajęcie nie zostało uchylone, jako niezgodne z obowiązującymi przepisami i niedopuszczalne. Dłużnik zajętej wierzytelności, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami art. 896 k.p.c. i 909 k.p.c. został zobowiązany do tego, aby należne świadczenie nie uiszczał do rąk dłużnika, lecz złożył je na konto komornika.

Sąd wskazał, iż po pierwsze, przedmiotowe zajęcie wierzytelności A. C. nie dotyczyło zajęcia wynagrodzenia za pracę, a wierzytelności przysługującej jej w wyniku podziału sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości. Komornik zastosował przepisy dotyczące egzekucji z innych wierzytelności, a nie przepisy dotyczące egzekucji z wynagrodzenia za pracę, tj. 880 k.p.c. i następnne. Przepisy dotyczące egzekucji z wynagrodzenia za pracę, kiedy to ustawodawca przewiduje pewne ograniczenia, na które wskazywała A. C., a w tym wypłata na rzecz pracownika - dłużnika części wynagrodzenia wolnej od zajęcia, nie miały zatem zastosowania w przedmiotowym stanie faktycznym, dlatego ani komornik, ani Sąd ich nie zastosował.

Wobec powyższego, w ocenie Sądu Rejonowego na tym etapie postępowania, sumę przysługującą i podlegającą wypłaceniu wierzycielowi A. C. w sprawie o sygn. Km 1478/14 należało nie uiszczać bezpośrednio wierzycielowi, lecz przekazać na rachunek bankowy wskazany w zajęciu do dalszego procedowania przez komornika T. S., który winien podjąć decyzję, które przepisy w takiej sytuacji zastosować.

A. C. złożyła zażalenie na powyższe postanowienie i wniosła o jego uchylenie w całości oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Skarżąca wskazała, że komornik sądowy N. K. na wniosek A. C. prowadzi postępowanie egzekucyjne pod sygn. akt KM 1478/14, na podstawie tytułu wykonawczego - akt notarialny Rep. A nr (...) z dnia 29 czerwca 2009 roku, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 21 lipca 2009 roku Dochodzona w egzekucji wierzytelność stanowi należność z tytułu umowy o pracę od (...) sp. z o.o. siedzibą w N.. Skarżąca podała, że W dniu 07 sierpnia 2014 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie T. S. skierował do komornika sądowego N. K. pismo - „Zajęcie wierzytelności należnej A. C. tytułem prowadzonego na jej rzecz jako wierzyciela postępowania egzekucyjnego Km 1478/14 oraz wszelkich innych wierzytelności” - czyniąc tym samym komornika sądowego N. K. „dłużnikiem zajętej wierzytelności” tj. trzeciodłużnikiem.

Skarżąca podniosła, iż zgodnie z przepisami prawa komornik jest organem postępowania egzekucyjnego, wierzyciel jest dysponentem postępowania egzekucyjnego, stronami postępowania są wierzyciel i dłużnik. Komornik nie jest dłużnikiem wierzyciela, na rzecz którego prowadzi egzekucję. Wobec powyższego stosownie do art. 758 i nast. k.p.c. oraz art. 2 ust. 1 i 3 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, komornik jest organem postępowania egzekucyjnego, do którego należą sprawy egzekucyjne, w ramach których dokonuje czynności egzekucyjnych. Decydujące o statusie komornika jest to, że ustawa powierza mu - jako funkcjonariuszowi publicznemu - realizację określonych zadań państwa, m.in. w zakresie wykonywania orzeczeń sądowych. Forma i sposób realizacji tych zadań uregulowane są w normach o charakterze publicznoprawnym. Realizując na podstawie tych przepisów zadania powierzone mu przez ustawę, komornik działa jako organ pozostający wobec stron postępowania w stosunku nadrzędności, a nie równorzędności. Skarżąca wskazała, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 3 grudnia 2003 roku sygn. akt 5/02 stwierdził m.in., iż z przepisu art. 758 k.p.c. wynika, że komornik jest szczególnego rodzaju organem państwowym, tzw. organem egzekucyjnym, wyposażonym przez państwo w określone władze kompetencje zarówno wobec osób, jak i wobec innych instytucji władzy publicznej (...). Komornik podejmuje działania na wniosek uprawnionego podmiotu, nie zawierając z nim żadnej umowy o charakterze cywilnoprawnym; komornika oraz strony postępowania

egzekucyjnego (wierzyciela, dłużnika) nie łączy stosunek o charakterze prywatnoprawnym, lecz o charakterze publicznoprawnym (...). Z uwagi na przyjęte we współczesnym państwie prawnym założenia, iż „stosowanie środków przymusu w zasadzie stanowi monopol państwa. Przymusowa egzekucja wyroków sądowych odbywa się w drodze działań organów państwa, które nie działają na zlecenie wierzyciela, ale w ramach własnych, przyznanych im przez państwo uprawnień. Innymi słowy wierzyciela i komornika nie łączy stosunek zlecenia, komornik działa bowiem formalnie rzecz biorąc w imieniu państwa, którego zadaniem jest zapewnienie wykonania wyroków sądowych. Tylko faktycznie działa on w interesie wierzyciela jako osoby, której sąd w odpowiednim orzeczeniu zapewnił ochronę publicznoprawną.” Chodzi tu bowiem o określoną zasadę prawną wyrażającą się tym, iż pomiędzy wierzycielem w sądowym postępowaniu egzekucyjnym a komornikiem sądowym, jako organem władzy publicznej, nie zachodzą takie relacje zobowiązaniowe, które uzasadniałyby traktowanie obu tych podmiotów w kategoriach wierzyciela i dłużnika, a istniejącego pomiędzy nimi stosunku publicznoprawnego jako podstawy statuującej powstanie po stronie tego pierwszego - wierzytelności pieniężnej czy też prawa majątkowego skierowanego wobec komornika, mogących być przedmiotem zajęcia egzekucyjnego. Zauważyć należy, iż nie powinno mieć miejsca i nie ma ku temu podstawy prawnej, aby jeden z tych organów prowadząc „swoje postępowanie” ingerował w tok postępowania prowadzonego przez ten drugi organ, a tym bardziej, aby stosował wobec tego organu środki prawne o charakterze władczym, a za taki należy uznać niewątpliwie „zajęcie wierzytelności”.

Mając powyższe na uwadze, w ocenie skarżącej zajęcie nastąpiło niezgodnie z prawem - wbrew ustawowym przesłankom dopuszczającym możliwość zajęcia danej wierzytelności. Ponadto prowadzenie egzekucji z zajętej wierzytelności wbrew ustawowym przesłankom jest również działaniem niezgodnym z prawem - działaniem, które nie może być usankcjonowane (zalegalizowane) tylko dlatego, że nie zostały podjęte, ani przez organ egzekucyjny ani przez wierzyciela zajętej wierzytelności, żadne lub niedostateczne działania zmierzające do usunięcia zaistniałych uchybień. W tej sytuacji – zdaniem skarżącej - sąd nadzorujący egzekucję z majątku dłużnika z urzędu winien podjąć czynności uchylające zajęcie lub podjąć inne niezbędne czynności zmierzające do usunięcia uchybień (art. 759 § 2 k.p.c.). Ponadto wskazała, że czynność „Zajęcie wierzytelności należnej A. C. tytułem prowadzonego na jej rzecz jako wierzyciela postępowania egzekucyjnego Km 1478/14 oraz wszelkich innych wierzytelności” - jako sprzeczna z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 roku o komornikach sądowych i egzekucji jest nieważna w myśl art. 58 k.c.

Dodatkowo skarżąca podniosła, iż wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę jest zawsze wierzytelnością z tytułu za pracę niezależnie od tego, czy wypłaca ją pracodawca bezpośrednio do rąk pracownika, czy też jest ona dochodzona od pracodawcy na podstawie tytułu wykonawczego. Nie wymienia się jej w katalogu „innych wierzytelności”. Tak więc w niniejszej sprawie wierzytelność, przysługująca skarżącej w wyniku podziału sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości pracodawcy, pozostaje wierzytelnością z tytułu wynagrodzenia za pracę, którą obejmują pewne ograniczenia wynikające z przepisów kodeksu pracy. Skarżąca wskazała, że zgodnie z art. 84 kodeksu pracy, wynagrodzenie za pracę jest prawem niezbywalnym, a zgodnie z art. 831 § 1 pkt. 3 k.p.c. prawa niezbywalne nie podlegają egzekucji. Natomiast w myśl art. 87¹ § 1 kodeksu pracy, wolna od potrąceń jest kwota wynagrodzenia za pracę w wysokości: minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów, przysługującego pracownikom zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy, po odliczeniu składek na ubezpieczenia społeczne oraz zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych - przy potrącaniu sum egzekwowanych na mocy tytułów wykonawczych na pokrycie należności innych niż świadczenia alimentacyjne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie, aczkolwiek z innych przyczyn niż wskazane przez skarżącą.

Podkreślenia wymaga, że elementy planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji wymienia w sposób wyczerpujący art. 1024 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem planie podziału należy wymienić:

- 1) sumę ulegającą podziałowi;
- 2) wierzytelności i prawa osób uczestniczących w podziale;

- 3) sumę, jaka przypada każdemu z uczestników podziału;
- 4) sumy, które mają być wypłacone, jak również sumy, które pozostawia się na rachunku depozytowym Ministra Finansów, ze wskazaniem przyczyn uzasadniających wstrzymanie ich wypłaty;
- 5) prawa ujawnione przez wpis w księdze wieczystej lub złożenie dokumentów do zbioru, które wygasły wskutek przysądzenia własności.

Wykładnia tego przepisu zwłaszcza art. 1024 § 1 pkt. 3 i 4 k.p.c. wskazuje, że organ egzekucyjny powinien ustalając sumę, jaka przypada każdemu z uczestników podziału powinien jednocześnie określić, czy ta suma ma być wypłacona czy też pozostawiona na rachunku depozytowym Ministra Finansów. Przez określenie wypłacona należy rozumieć postawienie danej sumy do dyspozycji danego uczestnika postępowania. Zaznaczyć jednocześnie trzeba, że art. 1024 k.p.c. nie przewiduje możliwości rozstrzygnięcia w planie podziału o wypłaceniu przyznanej sumy innemu podmiotowi niż uczestnik podziału. W tym stanie rzeczy, skoro Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie T. S. nie był uczestnikiem podziału sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości, nie było dopuszczalne rozstrzygnięcie w planie podziału o przekazaniu mu sumy przyznanej A. C.. Organ egzekucyjny powinien w takiej sytuacji jedynie ustalić, że suma podlega wypłaceniu A. C., natomiast nie mógł rozstrzygać w planie podziału o kwestii realizacji zajęcia wierzytelności przypadającej wyżej wymienionej osobie w wyniku planu podziału, jako pozostającej poza kognicją tego podmiotu w ramach sporządzania planu podziału. Dopiero na etapie faktycznego wykonywania planu podziału podmiot, do którego zostało skierowane zajęcie wierzytelności przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie T. S. powinien jako podmiot zobowiązany do wykonania zajęcia zdecydować, czy zajęcie to uzasadnia przekazanie sumy podlegającej wypłacie komornikowi, który dokonał zajęcia, czy też bezpośrednio wierzycielowi – po uprzednim rozważeniu, czy zajęta wierzytelność dotyczy wynagrodzenia za pracę czy też stanowi inną wierzytelność w rozumieniu art. 895 i następnym k.p.c.

W tym stanie rzeczy – skoro kwestia realizacji zajęcia wierzytelności nie powinna zostać rozstrzygnięta w planie podziału sumy uzyskanej z egzekucji - zarzuty wniesione w tym zakresie przez A. C., zasługiwały na uwzględnienie o tyle, że uzasadniały odpowiednią zmianę planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji ustalonej postanowieniem Sądu Rejonowego w Goleniowie z dnia 17 czerwca 2015 roku w zakresie punktu VI podpunktu 22 poprzez wyeliminowanie rozstrzygnięcia o przekazaniu kwoty w wysokości (...) [złoty] na rachunek bankowy Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym przy Sądzie Rejonowym Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie T. S. zgodnie z zajęciem wierzytelności.

Kierując się powyższymi przesłankami na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. zmieniono w powyższy sposób zaskarżone postanowienie.

SSO Wiesława Buczek-Markowska SSO Małgorzata Grzesik SSO Tomasz Sobieraj

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować;
2. Odpis postanowienia doręczyć uczestnikom podziału lub ich pełnomocnikom zgodnie z listą w aktach
3. Odpis postanowienia doręczyć komornikowi sądowemu wraz z aktami egzekucyjnymi

SSO Tomasz Sobieraj 14 kwietnia 2016 roku